

De speculaasplank als spiegel

Met zijn opvallende grootte va ca. 120 x 30 cm bezit de Oudheidkamer een bijzondere speculaas- of koekplank. Speculaasjes, in grote en kleine maten, werden eeuwenlang met behulp van koekplanken of "prenten", zoals ze in vakjargon heten, vervaardigd. Vermoedelijk werden de eerste prenten al in de Middeleeuwen gesneden. De oudst bekende plank in Nederland dateert van omstreeks 1600. De oorsprong van het woord "speculaas" is waarschijnlijk te danken aan de koekplank. Het is aannemelijk dat het woord afkomstig is van het Latijnse "speculum" wat spiegelbeeld betekent. De speculaasvorm is daarmee niet alleen een afbeelding van de prent, maar ook een afbeelding van de alledaagse werkelijkheid. Er waren kleine planken met meerdere afbeeldingen, de zogeheten rijtjesplanken die ook voor suikerwerk werden gebruikt. Deze vond men voornamelijk in de gewone broodbakkerswinkels als gereedschap. Volgens gilde-voorschriften mochten de echt grote prenten alleen gebruikt worden door de koek - en banketbakkers. Toen na de Franse Tijd in 1796 de gilden werden opgeheven verdween dit onderscheid.

Erfgoedorganisatie: Oudheidkamer Uithuizermeeden

Beschrijvingstitel: De speculaasplank als spiegel

Oneliner / quote: Het is aannemelijk dat het woord speculaas afkomstig is van het Latijnse *speculum* wat spiegelbeeld betekent

Fotografie uitsnede: Anton Tiktak, Arte del Norte

Fotografie: Anton Tiktak, Arte del Norte